

КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Панасюк Максим

аспірант

*Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Загалом в юридичній літературі під принципами розуміються загальні керуючі, вихідні положення, які визначають найсуттєвіші сторони певного виду державної діяльності [1, с. 42]. Наприклад, на думку М. Савчина, принципи представляють собою вихідні нормативно-керівні засади, що забезпечують суттєвий, стійкий, регулятивний правовий зв'язок між різними нормами права та іншими нормативними приписами, вони виконують роль основного засобу для орієнтури в правотворчості, систематизації, інтерпретації та реалізації права [2, с. 127–128].

Водночас вчений І. Рудяк зауважує, що саме формулювання терміну «принципи» не є якісним та однозначним, однак його сутність яскраво відображається площиною його застосування. Як правило, ця категорія є застосовною для позначення системи ціннісних орієнтацій, які забезпечують ефективність і послідовність управлінських дій та рішень. Між тим, в контексті публічного адміністрування вчені єдині в позиції того, що це базова категорія, яка відображає зміст та спрямованість правореалізаційної діяльності. Будучи гнучкими за значенням та фундаментальними з організаційного дискурсу, принципи є репрезентацією суспільного запиту на вектор розвитку, адже призначені забезпечити ідейним сенсом публічно-сервісну та регуляторну діяльність публічної адміністрації [3, с. 132–133].

Важливо наголосити, що принципи публічного адміністрування повинні апіорі базуватись на фундаментальних класичних принципах демократії, зокрема, поділу влади; виборності основних органів державної влади; плюралізму; гласності; рівності; забезпечення інтересів більшості при гарантуванні прав меншості відстоювати власну позицію, відігравати свою роль у суспільному житті; незалежного контролю. Водночас інтегровані доміанти публічного адміністрування є безпосередніми факторами розвитку демократичного суспільства, механізмом його вдосконалення та актуалізації до вимог часу [4, с. 80].

Існує думка, що головними принципами публічного адміністрування виступають: 1) верховенство права, тобто діяльність органів публічного адміністрування має здійснюватись виключно згідно із законодавчими та нормативними актами; 2) об'єктивність – максимальна безкорисливість у прийнятті адміністративних рішень, зокрема відсутність власних інтересів у різного роду справах; 3) пропорційність, тобто масштаби адміністративних рішень і способи їх реалізації мають відповідати цілям адміністрування; 4) не зловживання владою – діяльність суб'єктів публічного адміністрування має здійснюватись тільки у межах, правилах і процедурах, які дозволені і чітко прописані в чинному законодавстві; 5) службова співпраця – надання допомоги різними відомствами під час підготовки адміністративних рішень; 6) ефективність – економне використання ресурсів під час прийняття рішень з адміністрування, мінімізація витрат на прийняття рішень; 7) субсидіарність – рішення суб'єктів публічного адміністрування мають реалізовуватись на тих рівнях, де їх виконання є найбільш ефективним; 8) «єдине вікно» – підготовка інформації на замовлення громадян, прийом скарг, пропозицій, відповіді на них на одному робочому місці з метою усунення непорозумінь, пов'язаних з бюрократизацією вирішення тих чи інших питань; 9) пріоритет державної політики – політика служить формою узагальнення та вираження інтересів окремих соціальних груп чи суспільства загалом; 10) зворотний зв'язок – забезпечення зворотної взаємодії органів публічного адміністрування із громадянами; 11) демократія – публічне адміністрування та управління здійснюються за згоди тих, ким управляють; 12) системний підхід – організація публічного адміністрування як системи, забезпечення її функціонування та розвитку; 13) централізм на демократичній основі – механізм делегування владних і управлінських повноважень на підставі розділення центрів влади і прийняття рішень; 14) соціальна справедливість – поєднання принципу свободи підприємництва з принципом соціальної допомоги бідним прошаркам населення [5, с. 261–262].

У джерелах адміністративного права відповідні принципи у сфері альтернативної енергетики України виокремлюються у такій варіації: 1) принцип застосування гнучкої системи засобів державного управління для кожного виду альтернативної енергетики; 2) максимальне сприяння залученню інвестицій в галузь альтернативної енергетики; 3) принцип сприяння кадровому забезпеченню галузі; 4) принцип законодавчого закріплення цілей і завдань у сфері альтернативної енергетики; 5) проведення постійних теоретичних досліджень проблем у сфері альтернативної енергетики та

науково-технічне забезпечення їх виконання; 6) принцип координації роботи органів державної влади, органів місцевого самоврядування та підприємців (переважно малого бізнесу); 7) принцип відведення визначальної ролі координуючому органу управління у сфері альтернативної енергетики [6, с. 405–406].

Зазначене дає можливість узагальнити, що основним критерієм класифікації принципів публічного адміністрування у сфері альтернативної енергетики України виступає універсальний чинник, який диференціює їх на загальні (законності, справедливості, гуманізму, прозорості та підзвітності тощо) та спеціальні (спрямованості на інвестиційний розвиток, орієнтації на збалансованість, енергетичної незалежності, державно-приватного партнерства, енергоефективності тощо).

Однак зауважимо, що у заданому контексті можна вести мову, наприклад, також про:

- організаційні принципи діяльності публічної адміністрації (ефективності, децентралізації, координації тощо) та функціональні, що формують підблоки регуляторних, контрольно-наглядових, планово-стратегічних;

- ті, що пов'язані з операційною діяльністю публічної адміністрації (наприклад, плановості, процедурності, орієнтації на результат) та реакційною (наприклад, оперативності, гнучкості, антикризового регулювання);

- принципи спільної діяльності (як міжвідомчого, так і зовнішнього спрямування) на кшталт принципу взаємодії, узгодженості, розподілу відповідальності та принципи адміністративної діяльності (наприклад, доцільності, законності, своєчасності, справедливості).

Література:

1. Плукар В. В. Принципи забезпечення адміністративно-правового захисту учасників виборів в Україні. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2010. Вип. 4. С. 141–145.

2. Савчин М. В. Порівняльне правознавство. Загальна частина : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 288 с.

3. Рудяк І. С. Засади антикризового публічного адміністрування в Україні: дис. ... доктора філософії 081 «Право». Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2024. 245 с.

4. Карапетян О. А., Гбур З. В. Роль публічного адміністрування в формуванні демократичного суспільства держави. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 16. С. 77–85.

5. Шура Н.О. Принципи публічного адміністрування як регулятори соціально-економічних процесів у національній економіці. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 14. С. 260–263.

6. Мусієнко Т.В. Принципи державного управління у сфері альтернативної енергетики України. Альманах права. 2012. Вип. 3. С. 404–408.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-50>

АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Перкальов Андрій Олексійович

аспірант кафедри права

*Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет»
м. Київ, Україна*

Сімейні конфлікти є складовою життя будь-якої сім'ї. Їх вирішення потребує від учасників терпіння, взаєморозуміння, вміння пошуку компромісів, проте іноді «градус» конфлікту настільки підвищений, що призводить до перешкод його врегулювання самостійно учасниками. При неможливості самостійного врегулювання сімейного конфлікту найчастіше учасники звертаються до суду, чим дуже затягується процес вирішення спірних питань та створюються значні навантаження на судову систему України.

Розгляд судом справи не означає, що спір буде врегульований, сторони отримають необхідний для них позитивний результат і що поставлене судом рішення буде виконано, тому питання позасудового вирішення спору/конфлікту виходить на перше місце. Юристи, експерти в галузі права, юридичні особи, фахівці почали змінювати акценти, впроваджувати та застосовувати замість судового розгляду справ більш формальні процедури вирішення спорів. Ці процедури відомі під назвою «Альтернативне вирішення спорів» [1, с. 57]. Альтернативне вирішення спорів (Alternative Dispute Resolution – ADR) є ключовим елементом сучасної правової системи, спрямованим на забезпечення ефективного, швидкого та економічного вирішення конфліктів поза рамками традиційного судочинства. Під альтернативними способами вирішення спорів у вузькому значенні слід розуміти систему неформальних позасудових процедур, спрямованих